

postaja VTV, ki je o pisanicah objavila prispevek.

V zimskih mesecih prejšnjega leta smo prenovili depoje Belokranjskega muzeja. Tako je tudi etnološki, ki je zdaj v dveh prostorih, dobil novo podobo. Ob tem smo prenesli, očistili in postavili na nove police 922 etnoloških predmetov. Ob koncu akcije smo depoje Belokranjskega muzeja za en dan odprli javnosti.

Poleti je bila v Belokranjskem muzeju na enomesečni praksi študentka etnologije Anita Matkovič. Seznanila se je z različnim delom v muzeju. Najbolj se je posvetila urejanju predmetov čevljarke delavnice, ki smo jih pred tem pridobili od zasebnika. Tako je bilo evidentiranih in urejenih 587 predmetov, ki bi jih radi čimprej razstavili na stalni razstavi v Metliki. Večdar pa uresničitev te želje ni odvisna samo od nas.

Obisk v Belokranjskem muzeju se je v letu 1998 spet povečal. Tako je naš muzej obiskalo 23918 ljudi. Mnogi so se posebej zanimali za etnološke predmete.

Ida Gnilšak

DELO V ČEBELARSKEM MUZEJU V LETU 1998

Glavno delo v preteklem letu je bila izdelava scenarija za multimedijo, ki bo predstavila čebelo in čebelarjenje na Slovenskem. Pomembna je tudi priprava okvirnega scenarija in idejnega načrta (z vključitvijo arhitekta) za novo postavitev stalne zbirke. Za novo postavitev je bila predvidena razširitev »vsebine« muzeja s temami, ki do zdaj niso bile ali pa so bile premalo predstavljene (pomembni čebelarji, čebelarsko slovstvo, obrti, povezane s čebelarstvom), zato je bil poudarek na proučevanju tovrstnega gradiva.

Muzej je nadaljeval z utečeno prakso predstavljanja gradiva tudi izven svoje stalne postavitev. Potujoča razstava, ki jo sestavlja 114 panjskih končnic, barvna slika čebelnjaka s kranjiči in 8 večjih fotografij tipičnih slovenskih čebelnjakov, je gostovala doma (Pokrajinski muzej Kočevje, Liznjekova hiša v Kranjski Gori, kjer bo gostovala še v začetku 1999) in v tujini (na povabilo sveta za kulturo občine Bressanone/Brixen v Italiji).

K boljšemu poznavanju muzeja sodijo manjše priložnostne razstave, dopolnjene s kratkimi teksti (Iz zgodovine čebelarstva v Portorožu v času mednarodnega simpozija Apimondie) in predstavitev v medijih (Oddaja o panjskih končnicah v Čebelariskem muzeju na TV Slovenija I, predstavitev muzeja na Radiu Kranj).

Občasne razstave, ki jih prireja muzej, so dopolnilo stalni razstavi. V letu 1998 je bilo na občasnih razstavi predstavljeno oblikovanje v vosku oblikovalke Marjete Pikelj iz Ljubljane.

Ena od nalog muzeja je dopolnjevanje muzejskega fonda. Muzej je dobil sredstva za odkup 14 panjskih končnic. Med odkupljenimi so večinoma končnice z motivi, ki v zbirki doslej niso bili zastopani.

Ob 18. maju, mednarodnem dnevu muzejev, je Čebelariski muzej v Radovljici dvema skupinama (6. razred) domače osnovne šole omogočil srečanje s čebelarjem v čebelnjaku. Dobra ura razlage je vsaki skupini predstavila čebeljo družino in čebelarjeva opravila. Srečanja s čebelarjem in s čebelami zagotovo obogatijo vedenje o čebelarstvu, ga popestrijo in seveda odlično dopolnjujejo delo muzeja. Žal priložnosti niso izkoristili tudi odrasli, za katere je bil organiziran obisk čebelnjaka v popoldanskem času.

Razveseljivo je, da se je v preteklem letu število obiskovalcev povečalo. Vodniško delo (vodstva po muzeju, učne ure z delovnimi listi in

delavnice slikanja panjskih končnic za predšolske otroke in učence nižjih razredov) je večinoma opravljala absolventka zgodovine in sociologije Katja Praprotnik.

Tatjana Dolžan Eržen

POROČILO O DELU ETNOLOŠKEGA KUSTODIATA GORENJSKEGA MUZEJA V LETU 1998

Prav na kratko se lahko pobaham s tistim, kar smo v prejšnjem letu uspeli narediti. Vsa prizadevanja so bila usmerjena v zaključevanje že začete in v načrtovanje bližnje prihodnosti.

Poleg redne inventarizacije, ki je obsegla prek 200 novih števil, in fotografiranja vseh inventariziranih predmetov, smo tudi urejali diateko, dokumentirali fotografije na kartonih za fototeko in urejali arhiv pisnega gradiva v arhivske škatle. Tako smo čistili zalogo iz preteklih let.

Pomembno delo pri urejanju arhiva je opravljal inž. Lojze Zavrl, sicer slušatelj Univerze za III. življenjsko obdobje v Kranju, ki se je lotil štirih škatel gradiva, prinesenega v muzej okrog l. 1982 iz zapušeine zdravnika dr. Volbanka iz Kranjske Gore. Izkazalo se je, da kar tri škatle vsebujejo korespondenco Volbankovega prijatelja sodnika Bregarja izpred druge svetovne vojne, največ z različnih front prve svetovne vojne. Skušali smo najti potomce učiteljske družine Bregar (starša in trije sinovi), ki je v prvih dveh desetletjih bivala v Sp. Šiški, a brez uspeha. G. Zavrl je delal redno enkrat na teden po tri ure skozi vse leto - za dvojno lastno zadovoljstvo; ker tako pomaga pri delu, ki sicer še dolgo ne bi bilo opravljeno, ter iz veselja do tovrstnega dela. Takšne prostovoljne pomoči bi si pri svojem muzejskem delu želela še veliko.

Nadalje je bilo nekaj ur posvečenih svetovanju pri nastajanju različnih raziskovalnih nalog učencev osnovne šole, gimnazije ter študentov etnologije. Redno pa se dogaja, da končni izdelek prinesejo v muzej samo na ponovne in ponovne prošnje in tako žal ni mogoe oceniti uspešnosti tovrstnega svetovanja. Nekaj malega je bilo tudi sodelovanja z delavci drugih muzejev (SEM, Loški muzej v Škofji Loki, Krajinski park Trebče), premalo, kajti takšni stiki so vedno dobro poživilo in velika vzpodbuda. Redno vsak teden smo se dobivali tudi člani študijskega krožka Odkrijmo našo deželo v okviru Univerze za III. življenjsko obdobje. Za člane krožka sem pripravila vee predavanj z diapozitivi - Planšarsko stavbarstvo in življenje na Gorenjskem. Keramično posodje v etnološki zbirki Gorenjskega muzeja, Notranja oprema gorenjskih hiš itd.

V jeseni, ko obiramo sadove, je dozorelo tudi uredniško delo pri Jezerski kroniki Andreja Karničarja, ki je izšla kot osma knjiga zbirke Gorenjski kraji in ljudje v močno prenovljeni podobi. Kot sedma knjiga je izšlo Kmečko stavbarstvo kolegov Anke Novak in Ceneta Avgušтина v velikosti A4, kot zbirka fotografij s krajšim spremnim besedilom. Jezerska kronika uvaja novo obliko monografij, kjer obsežnejše besedilo spremljajo fotografije, format smo zmanjšali na 18 X 25 cm in dodali barvno naslovnico in trde platnice. Takšno zasnovi predvidevamo tudi za vse naslednje knjige v tej zbirki.

Jezerska kronika prinaša razmeroma avtorski zapis ustnih izročil o zgodovini Jezerskega na meji med Koroško in Kranjsko. Andrej Karničar, roj. 1923 na Jezerskem, dolgoletni oskrbnik Češke koč, jih

je zbral, zapisal in preskrbel tudi prek sto fotografij o življenju nekdanj pri Jezeru, kot so Jezerskemu rekli še pred pol stoletja. Kronika ohranja spomin na nastanek in razvoj prav vseh domačij, tudi tistih nedavno zgrajenih, ter tudi stavb skupnega pomena, razgrinja izročila o starih poteh prek Jezerskega na vse štiri strani neba, o nekdanjem jezeru, kmečki delovni koledar v 19. stol., različne gospodarske panoge, tudi ovčereja, šege, društva itd. Knjigo smo predstavili na Jezerskem 4. oktobra, t.j. poldrugi mesec po avtorjevi smrti in tako zaključili dobrih deset let avtorjevega dela in štiri leta pripravljanja knjige za tisk.

V načrtovanje bližnje prihodnosti pa je sodilo pripravljanje razstave ob prelomu tisočletja - Gorenjska v 20. stoletju - skupaj s kolegico, kustosinjo za novejšo zgodovino Nado Holynski. Delo od jeseni dalje nadaljuje samo kolegica zaradi moje odsotnosti - porodniškega dopusta.

Ivica Krž

POROČILO O DELU ETNOLOŠKEGA ODDELKA DOLENJSKEGA MUZEJA V LETU 1998

V zimskih mesecih smo iz tovarne Keramika prevzeli gradivo nekdanje tovarne keramičnih izdelkov Klemenčič v Novem mestu in del gradiva, med katerim so prevladovali modeli iz že povojne proizvodnje tovarne Keramika. Gradivo je bilo shranjeno na podstrešju, zato smo ga morali pred transportom očistiti. Delo smo potem nadaljevali še v muzeju. Pri čiščenju in sortiranju pisnega in tiskanega gradiva in dela predmetov je pomagala tudi študentka etnologije Katja Macan.

Tovarno smo pred podrtjem tudi fotografsko dokumentirali, ter opravili tehnični izris peči za žganje keramike. Risarsko smo dokumentirali tudi staro, že opuščeno lončarsko peč Leopolda Kržana v Šentjerneju.

Junija sem sodelovala kot mentorica skupini dijakov na taboru UNESCA, ki ga je pripravila Gimnazija Novo mesto.

Konec februarja smo zaprli razstavo Novomeška amaterska fotografija, ki jo je etnološki oddelek pripravil junija 1997. leta. Na začetku februarja smo zamenjali malo priložnostno razstavo Jaslice v Ropasovi hiši, namesto nje pa razstavili moški in ženski nakit, del kmečke noše na Dolenjskem.

Perutnina Ptuj je izbrala del našega lončenega gradiva za objavo v letnem poročilu (motiv petelina), z njihovimi predstavniki smo obiskali tudi izdelovalce - lončarje na terenu.

V Ropasovi hiši, kjer v prvem nadstropju stoji stalna etnološka razstava, smo začeli s čiščenjem in urejanjem spodnjih prostorov, da bi za javnost v jeseni lahko odprli levi del pritličja.

Delo s strankami je obsegalo pripravo in svetovanje literature ter slikovnega gradiva (zlasti študentom, dijakom in poslovnim naročnikom).

V drugem polletju je interno delo slonelo na pregledovanju in izpisovanju pridobljenega pisnega gradiva tovarne Keramika iz Novega mesta in preučevanju medicarske in svečarske obrti na Dolenjskem. Na terenu pa smo začeli iskati originalne izdelke predvojne Keramike Klemenčič in Tovarne keramičnih peči Appe iz Kandije. Nekaj predmetov smo celo pridobili (pečnice), nekaj pa le evidentirali. Nadaljevali smo tudi z raziskavo lončarstva v samem Novem mestu po arhivskih virih (za konec 18., začetek 19. stoletja).